

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 111/23

Luxemburg, 22 juni 2023

Conclusie van de advocaat-generaal in zaak C-281/22 | G. K. e.a. (Europees Openbaar Ministerie)

Grensoverschrijdende onderzoeken van het Europees Openbaar Ministerie (EOM): advocaat-generaal Ácapeta adviseert het Hof te oordelen dat de rechter in de lidstaat van de assisterende gedelegeerd Europese aanklager alleen procedurele kwesties mag toetsen

Het EOM is een zeer geavanceerd stelsel van wederzijdse erkenning met waarborgen ter bescherming van de grondrechten

Het EOM is bevoegd tot opsporing en vervolging van strafbare feiten die de financiële belangen van de Europese Unie schaden. In deze zaak wordt het Hof voor het eerst verzocht om uitlegging van de EOM-verordening, het rechtsinstrument waarbij het EOM is ingesteld en waarin de regels voor de werking ervan zijn vastgesteld.

Een aantal natuurlijke personen en rechtspersonen wordt ervan beschuldigd een wijdvertakt systeem te hebben opgezet voor de invoer van biodiesel uit Bosnië en Herzegovina in de Europese Unie. Naar hun zeggen werd deze biodiesel vervaardigd uit gebruikte bak- en braadolie. Deze „gebruikte bak- en braadolie” was volgens hen eerder vanuit de Verenigde Staten ingevoerd in Bosnië en Herzegovina. Vermoed wordt echter dat deze biodiesel reeds was vervaardigd in de VS, zonder tussentijdse verwerkings- of productiewerkzaamheden in Bosnië en Herzegovina. Het EOM voert via zijn behandelende gedelegeerd Europese aanklager (in Duitsland) een vooronderzoek uit ten aanzien van de betrokkenen die de vermeende valse douaneaangiften hebben gedaan, waardoor een inkomstenderving van ongeveer 1 295 000 EUR zou zijn ontstaan. Deze vermeende schade vormt een financieel belang van de Unie en valt daarom onder de bevoegdheid van het EOM.

Het hoofdonderzoek vindt plaats in Duitsland, maar volgens het EOM moest ook grensoverschrijdend onderzoek worden verricht in Oostenrijk. De (Duitse) behandelende gedelegeerd Europese aanklager heeft daarom de (Oostenrijkse) assisterende gedelegeerd Europese aanklager opgedragen de eigendommen van de verdachten in Oostenrijk te doorzoeken en in beslag te nemen.

Naar Oostenrijks recht moet een rechter echter vooraf toestemming verlenen voor een dergelijke onderzoeksmaatregel. De assisterende gedelegeerd Europese aanklager heeft van de rechter derhalve toestemming verkregen voor doorzoeking en inbeslagneming van mogelijk belastende documenten en apparatuur.

Op 1 december 2021 hebben de verdachten bij de hoogste rechter van de deelstaat Wenen (Oostenrijk) beroepen ingesteld tegen de bevelen tot doorzoeking waarvoor vier Oostenrijkse rechterlijke instanties toestemming hadden verleend. Volgens de verdachten waren de toegestane doorzoeking en inbeslagneming noodzakelijk noch evenredig.

Die rechter heeft het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de vraag of hij een volledige toetsing mag verrichten (zoals in zijn eigen lidstaat gebruikelijk is), dan wel of hij alleen procedurele kwesties met betrekking tot

de tenuitvoerlegging van de betrokken grensoverschrijdende onderzoeksmaatregelen mag toetsen.

Advocaat-generaal Ćapeta heeft de verschillende uitleggingsopties die openstaan voor het Hof geanalyseerd, rekening houdend met zowel de doeltreffendheid van het EOM als de bescherming van de grondrechten. In haar conclusie van vandaag stelt zij het Hof voor om als volgt te beslissen: **de EOM-verordening moet aldus worden uitgelegd dat de rechter van de lidstaat van de assisterende gedelegeerd Europese aanklager (in dit geval Oostenrijk) op grond van die verordening alleen de aspecten in verband met de tenuitvoerlegging van een onderzoeksmaatregel mag toetsen, en de beoordeling van de (in dit geval Duitse) behandelende gedelegeerd Europese aanklager dat de maatregel gerechtvaardigd is, moet aanvaarden.**

In de eerste plaats merkt de advocaat-generaal op dat de procedures van het EOM in de EOM-verordening slechts gedeeltelijk zijn geregeld. Belangrijk is dat nergens in de EOM-verordening is bepaald dat een rechter vooraf toestemming moet verlenen voor grensoverschrijdende onderzoeksmaatregelen. Dit wordt aan het strafrecht van de lidstaten overgelaten.

Tevens benadrukt zij dat het EOM is bedoeld als een doeltreffend mechanisme ter bestrijding van strafbare feiten die de financiële belangen van de Unie schaden, dat ook grensoverschrijdende onderzoeken omvat.

Indien een rechter in de lidstaat van de assisterende gedelegeerd Europese aanklager een volledige toetsing van een onderzoeksmaatregel zou mogen verrichten, zou grensoverschrijdend onderzoek van het EOM minder doeltreffend zijn dan beoogd. Een taakverdeling voor rechterlijke toestemming waarbij de rechter in de lidstaat van de assisterende gedelegeerd Europese aanklager alleen de aspecten in verband met de tenuitvoerlegging van een onderzoeksmaatregel mag toetsen, is niet in strijd met de bewoordingen van de EOM-verordening en sluit beter aan bij de doelstelling van die verordening om een doeltreffend stelsel tot stand te brengen voor de bestrijding van strafbare feiten die de financiële belangen van de Unie schaden.

Deze oplossing, die is ingegeven door het feit dat het EOM een geavanceerder instrument voor wederzijdse erkenning is, waarborgt volgens de advocaat-generaal ook de grondrechten van verdachten en in verdenking gestelde personen in grensoverschrijdende onderzoeken, met name in het licht van de bredere context van de EOM-verordening.

Meer in het bijzonder bevat de EOM-verordening een aantal waarborgen ter bescherming van de grondrechten. Die waarborgen zijn bijvoorbeeld de wijze waarop de behandelende en de assisterende gedelegeerd Europese aanklager met elkaar communiceren wanneer er een grensoverschrijdende onderzoeksmaatregel wordt toegewezen, een concrete lijst met de rechten van verdachten en in verdenking gestelde personen in procedures die het EOM voert, en de verplichting van de lidstaten om in rechtsmiddelen tegen procedurele handelingen van het EOM te voorzien.

Wanneer de rechter van de lidstaat van de assisterende gedelegeerd Europese aanklager alleen de aspecten in verband met de tenuitvoerlegging van een onderzoeksmaatregel mag toetsen, kan het EOM zijn taken doeltreffend vervullen en worden de grondrechten beschermd.

NOTA BENE: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof van Justitie niet. De advocaten-generaal hebben tot taak, in volledige onafhankelijkheid het Hof een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen thans met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde

wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) wordt gepubliceerd op de website CURIA op de dag waarop de conclusie wordt genomen.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎(+352) 4303 2170

Volg ons!

